

IRAK ÜLKE PROFİLİ

الله أكبر

DIŞ TİCARET VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

2024

A. TEMEL VERİLER

1.GENEL BİLGİLER

RESMİ ADI	IRAK CUMHURİYETİ
BAŞKENTİ	BAĞDAT
BAĞIMSIZLIK TARİHİ	14 Temmuz 1958
YÖNETİM BİÇİMİ	FEDERAL PARLEMENTER
DEVLET BAŞKANI	Abdüllatif REŞİD
BAŞBAKAN	Muhammed Şiya es-Sudani
RESMİ DİL	Arapça, Kürtçe
DİN	Müslüman %97'si (%60-65'i Şii Müslümanlar, %32-37'si Sünni Müslümanlardan) oluşmaktadır.
YÜZ ÖLÇÜMÜ	434.128 km2 (Dünya Bankası)
NÜFUS	43.345.000 (IMF)
YAŞ ORTALAMASI/ ORTALAMA ÖMÜR	72
ETNİK YAPI	%75-80'i Araplar, %15-20'si Kürtler ve %5'i ise Türkmenler, Süryaniler, Keldaniler, Nesturiler, Asuriler ve diğer etnik gruplara mensuptur. %97'si Müslüman olan halkın %60-65'i Şii Müslümanlar, %32-37'si Sünni Müslümanlar
ÜYESİ OLDUĞU BAŞLICA ULUSLARARASI KURULUŞLAR	Birleşmiş Milletler, Arap Ligi, İslam İşbirliği Teşkilatı, OPEC, OAPEC (Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Örgütü), Interpol (Uluslararası Polis Teşkilatı), DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü-gözlemci), ICAO (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü)
IRAKTA'KI TEMSİLCİLERİMİZ	Irak Büyükelçisi: Ali Rıza GÜNEY Bağdat Ticaret Müşaviri: Abdullah Fatih ÇELENK
IRAK'IN ÜLKEMİZDEKİ TEMSİLCİLERİ	Irak Ankara Büyükelçisi Majid Al-Lajmawi
BAĞDAT BÜYÜKELÇİLİĞİ ADRES	Kerradet Meryem - Uluslararası Bölge (Yeşil Bölge) 406/4213 10001 Bağdat / IRAK Tel : 00 964 790 316 75 81
T.C. ERBİL BAŞKONSOLOSLUĞU ADRES	Gulan Caddesi, Ster Binası, Kat: 11/12, Erbil/İrak
BAĞDATTAKİ İLK BÜYÜKELÇİLİĞİMİZ 1929 Yılında kuruldu.	İLK BÜYÜKELÇİMİZ Tahir Lütfü Tokalp

2. TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH (Nominal)	267,89 milyar \$ (2023)
KİŞİ BAŞINA GSYİH	6.181 \$ (Nominal) (2023)
GSYİH Büyüme Hızı (REEL)	% - 3,7 (2023)
ENFLASYON ORANI	% 6,6 (2023)
PARA BİRİMİ&DÖVİZ KURU	1 Irak Dinarı (IQD): 0.0008 USD 1 Irak Dinarı (IQD): 0,0007 EUR 1 Irak Dinarı (IQD): 0,021 TRY
TOPLAM DÖVİZ REZERVİ	64 Milyar \$
İHRACAT (Bin \$)	134,054,456
İTHALAT (Bin \$)	76,122,883
İŞSİZLİK ORANI	%15,5
DÜNYA BANKASI İŞ YAPMA KOLAYLIĞI SIRALAMASI	172/190 (2022)
GSYİH'NİN SEKTÖREL DAĞILIMI	Tarım: %5,2; Endüstri: %49,7; Hizmet: %45,1
İTHALATINDA'KI BAŞLICA ÜRÜNLER	Nükleer Reaktörler kazanlar (%4,7) Elektrikli Makineler (%3,5) Demiryolu Araçları ve Parçaları (%2,6) Minerel Yakıtlar (% 2,5) Demir Çelik Ürünleri (%1,8) Plastik (%1,7) Değerli Taşlar (%1,7) Hububat (%1,6)
İHRACATINDA'KI BAŞLICA ÜRÜNLER	Minerel yakıtlar (%128,5) Değerli taşlar (%332,4) Elektrikli Makineler (%309,1) Organik Kimyasal (%97,5) Bakır (%72,0) Odun veya Kağıt Maddeleri (%68,7) Hayvansal ve Bitkisel Yağlar(%62,9)
İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER	Çin (%39,3) Hindistan(%39,0) ABD (%10,3) Kore(%9,4) Yunanistan (%7,1) İtalya (%5,8) Hollanda (%3,9) TÜRKİYE (%1,419) (11. Sırada)
İTHALATINDA BAŞLICA ÜLKELER	Çin (%13,9) TÜRKİYE (%13,7) (2. Sırada) Hindistan(%2,4) Kore(%1,1) Almanya (%1,1) Tayland (%1,0) ABD (%948,8) İtalya (%860,0) Malezya (%784,5)
BAŞLICA SANAYİ DALLARI	Petrol Arıtma Ve Petrokimya Gıda Maddesi, Meşrubat, Sigara, Tekstil Ürünü, Giyim Eşyası, Mobilya, Kâğıt, Kimyasal Madde, Plastik, Çimento, Tuğla
BAŞLICA TARIMSAL ÜRETİM	Buğday, Arpa, Hurma, Domates, Pirinç, Mısır, Üzüm, Patates Ve Karpuzdur.
MADENLER VE YERALTI KAYNAKLARI	Petrol, Doğalgaz, Fosfat Ve Sülfür

Kaynak: Dünya Bankası, Economist Intelligence Unit, Trade Map

B.EKONOMİK DURUM

TEMEL EKONOMİK GÖRÜNÜM (2021-2022)

Yıl	GSYİH Nominal (Milyar \$)	Kişi Başına Gelir Nominal (\$)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Bin \$)	İthalat (Bin \$)
2021	264	4.141	1.6	5.26	87,446,664	61,513,505
2022	208	4.336	7	3.87	134,054,456	76,122,883

Kaynak: Trading Economics

1. GENEL EKONOMİK DEĞERLENDİRME

Irak, 2023 yılı için tahmin edilen yaklaşık 268 milyar dolarlık milli geliri ile 196 ülke arasında dünyanın 49. büyük ekonomisidir. Bu çerçevede 6.181 dolarlık kişi başına düşen milli geliri ile de dünyada 104. sırada yer almaktadır.

2023 yılında %4,4 oranında fazla vereceği tahmin edilen cari işlemler dengesinin GSYİH'ya oranının 2024 yılında ise %2,5 oranında açık vermesi beklenmektedir.

Irak ekonomisi, petrol gelirine dayalı bir yapıya sahiptir. Milli gelirin 2/3'ünü petrol geliri oluşturmaktadır. Uluslararası petrol fiyatındaki artış veya düşüşler, ekonomik gelirini doğrudan etkilemektedir. Öte yandan, geçmiş dönemlerde uzun süreli uygulanan ekonomik ambargolar ve iç güvenlik sorunları Irak'ın küresel ekonomiyle bütünleşmesini güçleştirmiştir. Neticede son 40 yıl Irak ekonomisi oldukça istikrarsız bir yapı sergilemiştir.

Ekonomide kamunun ağırlıklı payı bulunmakla birlikte, Irak özel sektörü gelişme göstermektedir. Irak tüketim, ara ve yatırım mallarını büyük oranda ithal etmektedir.

MF'nin 2022 yılı Mayıs tarihli Irak raporuna göre; Reel GSYİH'nın bu yıl pandemi öncesi seviyesine ulaşması öngörülmektedir. Artan gıda fiyatlarının en savunmasız kesimler üzerindeki etkisini azaltmak en acil önceliktir. Yapısal reformları hızlandırmak, sosyo-ekonomik öncelikleri gerçekleştirmek için elverişli durumdaki petrol piyasası koşullarını kullanmak, Irak'ın orta vadeli ekonomik direncini güçlendirmenin anahtarı olacaktır.

Dünya Bankasının 2022 yılı Nisan tarihli değerlendirmesine göre ise özetle; Irak ekonomisi, pandeminin sebep olduğu ikiz şoktan ve 2020'de petrol fiyatlarındaki çöküşten yavaş yavaş toparlanmaktadır. Hem petrol hem de petrol dışı sektörlerdeki büyüme, petrol üretiminin artması ve COVID-19 kısıtlamalarının gevşetilmesiyle pandemi öncesi seviyelerine ulaşma yolunda ilerlemektedir. Genel görünüm; jeopolitik gerilimlerin yol açtığı belirsizlikler, devam eden pandemi, güvenlik zorlukları ve iklim değişikliği gibi önemli risklere tabi olmaya devam etmektedir.

Dünya Bankasının 2022 yılı Nisan tarihli değerlendirmesine göre ise özetle; Irak ekonomisi, pandeminin sebep olduğu ikiz şoktan ve 2020'de petrol fiyatlarındaki çöküşten yavaş yavaş

toparlanmaktadır. Hem petrol hem de petrol dışı sektörlerdeki büyüme, petrol üretiminin artması ve COVID-19 kısıtlamalarının gevşetilmesiyle pandemi öncesi seviyelerine ulaşma yolunda ilerlemektedir. Genel görünüm; jeopolitik gerilimlerin yol açtığı belirsizlikler, devam eden pandemi, güvenlik zorlukları ve iklim değişikliği gibi önemli risklere tabi olmaya devam etmektedir.

Yine Dünya Bankasının 2022 yılı Haziran tarihli diğer bir değerlendirmesine göre; 2022-2024 döneminde yüksek öngörülen petrol fiyatlarının Irak'ın mali ve dış dengelerini fazlada tutacağı, bununla birlikte ekonomik görünümün Ukrayna savaşı gibi jeopolitik risklere konu olmaya devam edeceği, petrol fiyatlarının daha yükselmesinin Irak'ın mali dengesini iyileştirecek olsa da, artan gıda fiyatları ve tarım ithalatındaki aksamaların önceden var olan yoksulluk eğilimlerini şiddetlendireceği ve gıda güvenliği risklerini artıracacağı öngörülmektedir.

2021 yılı itibarıyla; • Toplam döviz rezervi (altın dahil) 64 milyar dolardır. (Dünya Bankası-2023) • Ülke GSYİH'sı içinde sanayi sektörünün (inşaat dahil) payı %54, tarımın %4'tür. Sadece imalat sektörünün milli gelir içindeki payı ise %2'dir. (Dünya Bankası-2023)

2. ÇOK TARAFLI İLİŞKİLERDE ÜLKENİN POZİSYONU

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	07.02.1976	14.05.1976/15587
Türkiye-İrak Karma Ekonomik ve Teknik İşbirliği Komitesi 18. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	04.05.2018	10.01.2019/30651

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

C.SİYASİ DURUM

GENEL SİYASİ DURUM

30 Ocak 2005'te yapılan ilk seçimlerle, yeni anayasayı yapmakla görevli 275 sandalyeli geçiş süreci parlamentosu ve hükümeti oluşturulmuştur. Taslak anayasa 15 Ekim 2005'te düzenlenen bir referandumla Anayasa olarak kabul edilmiştir. Kasım 2009'da seçim kanununda yapılan değişikliklerle Temsilciler Meclisi'ndeki sandalye sayısı 325'e yükseltilmiştir.

Başbakan yürütmenin başıdır. Cumhurbaşkanının idaredeki rolü büyük ölçüde semboliktir.

Irak, idari olarak 18 vilayetten oluşmaktadır. Valiler, yerel seçimlerde oluşan İl Genel Meclisi üyeleri arasından seçilmektedir. Sadece başkent Bağdat'ın Valisi Başbakanın önerisi ve Parlamento onayı ile belirlenmektedir. Valiler aynı zamanda belediye başkanı görevini de yürütmekte olup, Valilikler bünyesinde Belediye birimleri bulunmaktadır.

D.İKİLİ TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLER

TİM İHRACAT VERİSİ	1 Ocak - 30 Eylül 2022	1 Ocak - 30 Eylül 2023	Değişim
	7.502.074,93	6.747.716,62	-%10,1

İKİLİ TİCARET VERİLERİ (1.000 Dolar)

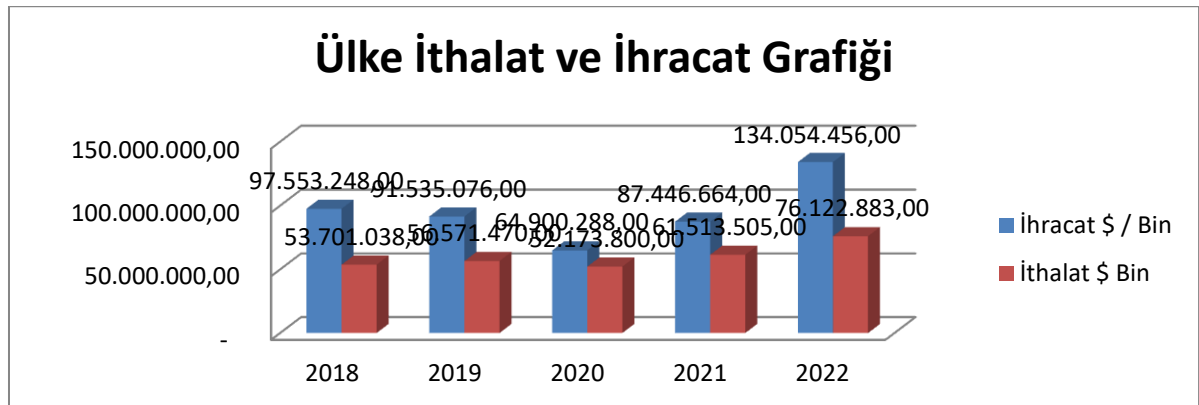
Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değ. %	İthalat \$ Bin	İthalat Değ. %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2018	97,553,248	83,0	53,701,038	45,3	151,254,286	43,852,210
2019	91,535,076	62,5	56,571,470	38,4	148,106,546	34,963,606
2020	64,900,288	23,0	52,173,800	18,7	117,074,088	12,726,488
2021	87,446,664	42,6	61,513,505	29,8	148,960,169	25,933,159
2022	134,054,456	54	76,122,883	24,5	210,177,339	57,931,573

Kaynak: TradeMap

E.TÜRKİYE-IRAK DIŞ TİCARETİ

Türkiye, Irak ile olan ticaretinde net ihracatçı konumundadır. 2013-2019 yılları arasında ortalama olarak 10,6 milyar USD olarak gerçekleşen ihracat, 2020 yılında pandemiye rağmen ciddi kayıplar oluşturmayarak 9,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında salgın öncesi seviyelere yükselen ihracat bu yılda 11,1 milyar USD'ye yükselmiştir. İthalat ise, 2013-2016 yılları arasında 1 milyar USD'nin altındayken, 2020 yılında 8,2 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Ancak, 2021 yılında 1,6 milyar USD'ye gerilemiştir. Bu keskin düşüş, 2020 yılında yaklaşık 7,9 milyar USD ithal edilen cam ve cam eşyanın 2021 yılında ithal edilmemesinden kaynaklanmaktadır. 2022 yılında Türkiye'nin Irak'a ihracatı bir önceki yıla göre %24 artarak 13,8 milyar USD olurken Türkiye'nin Irak'tan ithalatı %12 azalarak 1,4 milyar USD olmuştur. Ürün bazında bakıldığında ise, Türkiye'nin Irak'a ihracatının %15'ini altın ve mücevher, %6'sını değirmencilik ürünleri ve %5'ini plastikler oluşturmaktadır. İthalatta ise geçen yıl %68'i oluşturan altın ve mücevherin payı 2022'de %38'e gerilemiş. 2021'de %21 pay sahibi olan enerji ise %37'ye yükselmiştir. 2022 yılı verilerine göre, Türkiye'nin ihracatında Irak önemli ihracat partneri olup 3. Sırada yer almaktadır. Irak'ın Türkiye ihracatından aldığı pay ise 2022'de %5,4'tür.

1. Türkiye-Irak İthalat-İhracat Grafiği

2. İRAK'IN İTHALAT VE İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER

İrak'ın İthalat Yaptığı Ülkeler			
	Ülkeler	2022	2023
1	Çin	13,989,337	14,351,624
2	Türkiye	13,750,841	12,786,292
3	ABD	949,852	2,258,506
4	Almanya	1,121,823	1,287,549
5	Brezilya	614,631	1,278,325
6	Kore	1,150,883	1,195,974
7	İtalya	806,587	973,671
8	Tayland	1,013,826	881,802
9	Japonya	614,856	846,595
10	Hollanda	556,693	738,647
11	Birleşik Krallık	518,251	552,132
12	Belçika	416,224	457,369
13	Malezya	784,579	426,760
14	Fransa	410,692	358,793
15	Avustralya	110,295	350,432
16	Kanada	145,964	281,234
17	Arjantin	334,745	238,252
18	İspanya	182,188	222,459
19	Çek Cumhuriyeti	163,917	213,240
20	Bulgaristan	221,022	208,670
21	Polonya	143,275	208,202
22	Ukrayna	293,237	193,760
23	İsviçre	170,764	191,580

İrak'ın İhracat Yaptığı Ülkeler			
	Ülkeler	2022	2023
1	Çin	3,9384,745	35,429,661
2	ABD	1,0343,131	8,941,521
3	Kore	9,483,975	7,899,268
4	Yunanistan	7,142,314	5,671,653
5	Hollanda	3,987,665	5,214,942
6	İtalya	5,344,922	4,111,151
7	İspanya	3,536,889	1,795,261
8	Fransa	1,489,864	1,788,240
9	Almanya	2,269,256	1,696,559
10	Türkiye	1,419,175	1,498,086
11	Sırbistan	1,208,446	853,505
12	Singapur	1,245,299	754,044
13	Taipei, Çin	1,021,305	635,926
14	Avusturya	600,882	402,758
15	Romanya	369	184,944
16	Belçika	124,173	133,597
17	Macaristan	571	108,962
18	Malezya	279,832	95,637
19	Çek Cumhuriyeti	287	41,853
20	Japonya	315	30,085
21	Birleşik Krallık	6,272	21,384
22	Güney Afrika	3,107	4,399
23	Hong Kong, Çin	3,494	2,614

ŞANLIURFA'NIN İRAK'A YAPMIŞ OLDUĞU İHRACAT RAKAMLARI (1000 \$)				
2019	2020	2021	2022	2023(1 Ocak -30 Eylül)
51.949,59	43.352,01	41.478,98	75.863,16	47.832,90

1. İKİLİ TİCARETİMİZDE BAŞLICA MADDELER

A. TÜRKİYE'NİN İRAK'A İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (2021-2022)

SITC Kodu	SITC ADI	2021 (\$)	2022 (\$)	DEĞİŞİM (%)	ÜLKE PAYI (%)
27	MİNAREL YAKITLAR	83,403,792	128,592,832	54,21	99,02
2709	PETROL YAĞLARI	76,501,809	120,135,646	57,89	92,51
71	DEĞERLİ TAŞLAR	2,100,958	332,418	16,50	0,26
7108	ALTIN VE MÜCEVHER ÜRÜNLERİ	2,081,271	326,274	16,20	0,25

85	ELEKTRİKLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	30,714	309,111	930	0,24
8517	TELEFON VE AKSAMLARI	3,804	302,912	9,966	0,23
08	YENİLEBİLİR MEYVE VE KURUYEMİŞ	129,096	97,592	-24,80	0,08
0804	TAZE VEYA KURUTULMUŞ MEYVELER	127,192	96,052	-24,40	0,07
74	BAKIR VE EŞYA	59,034	72,039	22,03	0,06
7403	BAKIR	46,485	36,269	-21,73	0,03
47	ODUN VE KAĞIT MAMÜLLERİ	72,949	68,768	-57,31	0,05
4707	ATIK VE HURDA	72,652	68,768	-5,55	0,05
76	ALÜMİNYUM VE EŞYA	77,137	47,531	-38,96	0,04
7609	İŞLENMEMİŞ ALÜMİNYUM	51,849	24,124	-52,94	0,02
39	PLASTİK VE EŞYA	17,386	24,681	41,17	0,02
3915	PLASTİK ATIKLARI	13,665	22,279	69,23	0,02
41	DERİ	21,910	22,355	4,76	0,02
4101	HAZIR DERİLER, POSTLAR VE MAMULLERİ	13,043	12,194	-7,69	0,01
78	KURŞUN	27,950	20,809	-25,43	0,02
7801	İŞLENMEMİŞ KURŞUN	27,906	20,809	-25,92	0,02
	İLK 10 TOPLAM	85,940,926	129,588,136	51,76	
	ÜLKE TOPLAM	87,446,664	129,864,681	48,27	100

B.TÜRKİYE'NİN İRAK'A İTHALATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (2021-2022)

SITC Kodu	SITC ADI	2021 (\$)	2022 (\$)	DEĞİŞİM (%)	ÜLKE PAYI (%)
84	NÜKLEER REAKTÖRLER KAZANLAR	5,875,995	4,713,626	-19,78	10.52
8415	KLİMA CİHAZLARI	315,977	336,800	6,66	1.76
85	ELEKTRİKLİ MAKİNE VE CİHAZLAR	7,361,200	3,536,275	-57,14	7.89
8544	İZOLE EDİLMİŞ TEL,KABLO,ELEKTRİK İLETKENİ, FİBER OPTİK KABLolar	741,898	474,813	-36,03	1,06
87	ARAÇLAR VE BUNLARIN PARÇA AKSESUARLARI	3,749,093	2,627,412	-29,91	5.86
8703	MOTORLU TAŞITLAR	2,205,436	1,422,727	-35,48	3,17
27	MİNAREL YAKITLAR	8,174,332	2,523,579	-69,12	5.63
2710	PETROL	5,576,000	2,514,670	-54,90	5,61
73	DEMİR	1,907,773	1,887,119	-10,82	4.21
7304	DEMİR VEYA ÇELİKTEN PROFİLLER	265,409	424,268	60	0,95
39	PLASTİK	2,478,370	1,776,884	-28,30	3.96
3917	DİĞER MUSLUKÇU EŞYASI	414,845	365,367	-11,83	0,82
71	DEĞERLİ TAŞLAR	2,295,495	1,750,346	-23,74	3.91
7113	METALLERDEN NİHAİ ÜRÜNLER	2,206,370	1,720,937	39,72	3,84
11	DEĞİRMENCİLİK SEKTÖRÜ ÜRÜNLERİ	550,346	673,182	22,36	1,5
1001	BUĞDAY	489,496	613,199	25,35	1,37
40	KAUÇUK	680,425	666,058	20,58	1.49
4011	PNÖMATİK LASTİKLER, KAUÇUKTAN	540,277	544,997	0,74	1,22
17	ŞEKERLER	499,558	654,940	31,06	1.46
1701	ORGANİK KİMYASAL ÜRÜNLER	339,227	540,274	59,29	1,21
	İLK 10 TOPLAM	34,253,531	21,750,778	-38,23	
	ÜLKE TOPLAM	61,513,505	44,817,305	-27,86	100

1. YURTDIŐI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

a. Müteahhitlik Sektörünün Durumu

- İnşaat sektörünün en saygın yayımlarından olan Engineering News Record (ENR) Dergisi, dünyanın önde gelen müteahhitlik firmalarının uluslararası piyasalarda bir önceki yılda elde ettikleri gelirlere göre sıralandığı “ENRE En Büyük 250Yurt Dışı Müteahhitlik Firması Listesi’ni her yıl düzenli olarak yayınlamaktadır.
- ENR’a göre dünya genelindeki en büyük 250 müteahhitlik firmasının toplam uluslararası müteahhitlik gelirleri 2002 yılında116,5milyar dolar seviyesinde iken; derginin 2022 yılı sayısında 397,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Bu listede Türkiye, 2003 yılında sadece 8 müteahhitlik firması ile yer alırken, 2022 yılında 42 firması listeye girmeyi başarmıştır.
- Türkiye listede firma sayısı itibariyle Çin’den sonra 2.sırada yer almaktadır. Bu durum yurtdışında faaliyet gösteren müteahhitlik firmalarımızın süratle büyüdüklerinin bir göstergesidir.

MÜTEAHHİTLİK SEKTÖRÜ

ÜLKELERE GÖRE DAĞILIM (1972-2023)		
ÜLKELER	TOPLAM PROJE BEDELİ (\$)	PAY (%)
RUSYA FED.	97.956.844.220	20,5%
TÜRKMENİSTAN	50.867.305.713	10,7%
IRAK	33.001.478.000	6,9%
LİBYA	29.838.736.716	6,3%
KAZAKİSTAN	27.900.139.211	5,8%
S.ARABİSTAN	24.844.324.473	5,2%
CEZAYİR	20.468.000.428	4,3%
KATAR	19.977.059.057	4,2%
AZERBEYCAN	17.685.118.786	3,7%
BAE	12.575.965.459	2,6%
DİĞER ÜLKELER	141.928.665.905	29,8%
TOPLAM	477.043.637.968	100%

ÜLKELERE GÖRE DAĞILIM (2022)		
ÜLKELER	TOPLAM PROJE BEDELİ (\$)	PAY (%)
RUSYA FED.	2.340.918.235	12,3%
AZERBEYCAN	1.713.296.271	9,0%
IRAK	1.580.041.890	8,3%
ROMANYA	1.494.824.202	7,8%

ÖZBEKİSTAN	1.480.919.569	7,7%
TANZANYA	1.083.754.392	5,7%
POLONYA	936.275.519	4,9%
KATAR	879.591.553	4,6%
MACİRİSTAN	649.358.401	3,4%
LİBYA	640.439.352	3,4%
DİĞER ÜLKELER	6.309.941.004	33,0%
TOPLAM	19.109.360.388	100%

IRAK'A ÜSTLENİLEN PROJELERİN SEKTÖREL DAĞILIMI

- Türk müteahhitlik firmalarınca Irak'ta bugüne kadar yaklaşık 33milyar ABD Doları değerinde 1,074 proje üstlenilmiştir.
- Irak Türk müteahhitlik firmalarının bugüne kadar en çok proje üstlendiği üçüncü ülke konumundadır.
- Son yıllarda alınan işler; ağırlıklı olarak, konut ve enerji projeleridir.

IRAK'TA 1972 -2023 YILLARI ARASINDA EN FAZLA MÜTEAHHİTLİK İŞİ ÜSTLENİLMİŞ OLAN İLK 10 FAALİYET ALANI			
SIRA	FAALİYET ALANI	PROJE BEDELİ (USD)	PAY
1	ENERJİ SANTRALİ	5.526.257.431	16,7%
2	KONUT	5.222.785.303	15,8%
3	İÇME SUYU ARITMA TESİSLERİ	4.490.360.618	13,6%
4	SAĞLIK TESİSİ	2.712.006.122	8,2%
5	KARAYOLU/TÜNEL/KÖPRÜ	2.429.170.363	7,4%
6	BARAJ	1.644.440.834	5,0%
7	HAVALİMANI	1.233.467.383	3,7%
8	DİĞER YAPI	887.092.853	2,7%
9	PETROKİMYA TESİSİ	883.767.476	2,7%
10	OKUL	865.829.335	2,6%
	İLK 10 DIŞINDA KALAN	7.106.300.283	21,5%
	TOPLAM	33.001.478.000	100,0%

- Irak Merkezi Hükümeti tarafından onaylanarak Meclise gönderilen 2023 Yılı Bütçesinin yasallaşması sonrasında; Irak'ta altyapı projelerine yatırım yapılması öngörülmektedir.
- 2023 Bütçe taslağı verilerine göre bu yıl 47,5trilyon yatırım bütçesi olarak ayrılmıştır.
- Vilayetlerde yeni konut ihtiyacını karşılamaya yönelik adımların atılması öngörülmektedir.
- Irak'ın tüm vilayetlerinde ilk etapta 3.000 yeni okul inşa edilmesi planlanmaktadır.

- Başta Bağdat olmak üzere büyük vilayetlerde trafik yoğunluğunu azaltmak için yeni köprü ve yolların yapımına öncelik verilecektir.
- Havaalanlarının yenilenmesi ve kapasitelerinin artırılması planlanmaktadır.

1. TURİZM VE KONSOLOSLUK İLİŞKİLERİ

a. Turizm

Irak'tan Ülkemize Gelen Ziyaretçi Sayısı

IRAK	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	502. 492	631. 005	696. 675	175. 601	524. 373	618.852

b. Vize Uygulamaları

Hususi, Hizmet ve Diplomatik pasaport hamili IRAK vatandaşları 90 gün süreyle vizeden muaftır. Türkiye'ye seyahat gerçekleştirmek isteyen ve üç aydan fazla Türkiye'de kalmayı planlayan umuma mahsus pasaport sahibi IRAK vatandaşlarının Irak'taki Türkiye temsilciliklerine şahsen başvuru yapmaları gerekmektedir. Diplomatik, hizmet, hususi ve umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Resmi pasaport hamili vatandaşlarımızın, Irak'ın dış temsilciliklerinden vize alması gerekmektedir.

Irak, geçerli umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımıza havayoluyla Irak'a yapacakları 30 günü aşmayacak turistik amaçlı seyahatleri için havalimanlarında vize vermektedir. Diğer taraftan, Basra'ya uçuş seferi düzenleyen Birleşik Arap Emirlikleri, Lübnan, Suriye gibi diğer ülkelerden aktarmalı olarak Irak'a seyahat eden vatandaşlarımıza havalimanlarında vize ita edilmezken, Amman aktarmalı olarak Irak'a seyahat eden vatandaşlarımıza Irak havalimanlarında vize ita edilmektedir.

Bununla birlikte, karayolu ile Irak'a seyahat etmek isteyen vatandaşlarımızın, Irak'ın dış temsilciliklerinden önceden vize almaları gerekmektedir.

İKBY üzerinden "Irak vizesi" olmadan kara veya hava yoluyla seyahat edebilen vatandaşlarımız, Irak'ın geri kalanında vize alamamakta veya vizesiz girmiş durumuna düşmekte, çeşitli cezalara çarptırılabilir.

Dubai Limanı ile Umm Kasr Limanı arasında düzensiz aralıklarla yapılan deniz ulaşımı yoluyla Basra'ya seyahat edebilecek vatandaşlarımıza ise Umm Kasr Limanında vize ita edilmemektedir.

Irak ile vize rejimi yukarıdaki gibi olmasına rağmen, Irak makamları zaman zaman vize rejiminde ani değişiklikler yapabilmekte, bu durum vatandaşlarımızın mağduriyetine sebep olmaktadır. Bu nedenle, vatandaşlarımızın Irak'a seyahatlerinden önce Irak'ın ülkemizde bulunan temsilcilikleriyle irtibata geçmesinde yarar görülmektedir.

Irak vatandaşlarının tabi olduğu vize rejimi:

Resmi ve umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Resmi pasaport hamillerinin dış temsilciliklerimizden vize alması gerekmektedir. Umuma mahsus pasaport hamilleri, Bağdat, Erbil, Süleymaniye, Musul, Basra ve Amman'dan İstanbul Atatürk veya Antalya Havalimanlarına gerçekleştirilen uçuşlarla Türkiye'ye gelmeleri ve diğer belli koşulları karşılamaları kaydıyla vizelerini anılan Havalimanlarında alabilir.

SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:	Fırsatlar
· Petrol rezervleri	· Ekonominin ithalata bağımlı olması
· Yüksek döviz rezervleri	· Ülkenin dışa açılması
· Dolara endekli döviz kuru	· Türk malı algısı
	· Altyapıya yatırım ihtiyacı olması
Zayıf Yanlar	Tehditler
· Petrole bağımlılık	· Siyasi istikrarsızlık
· Yüksek yatırım maliyetleri	· İç çatışma riski
· İş yapma kültürü	· Petrol fiyatlarındaki düşüş
· Gelişmemiş bankacılık sistemi	· Ekonomik durgunluk
	· İkili ilişkiler

Gezilecek Yerler

Müzeler:

- The Iraq Museum. Özel Müzeler.
- Kurdish Textile Museum. Özel Müzeler.
- Amna Suraka. Özel Müzeler.
- House of Imam Ali Ibn Abi Taleb. Tarih Müzeleri.
- Slemani Museum. Tarih Müzeleri.
- Syriac Heritage Museum. Tarih Müzeleri.
- Erbil Civilization Museum. Özel Müzeler.
- Memory Islam Museum. Sanat Müzeleri • Tarih Müzeleri.

Gezilecek Yerler:

- Erbil Citadel
- The Holy Shrine of Imam Hussain
- Al-Jawadain Holy Shrine

- Imam Ali Ibn Abi Talib Shrine
- Al-Mutanabbi Statue
- Ziggurat of UR
- Al Abbas Holy Shrine
- Babylon
- Al-Shaheed Monument
- Zakho Bridge.
- Jalil Khayat Mosque

Kaynakça

1. T.C. Irak Büyükelçiliği
2. <http://77www.tim.org.tr.7tr7ihracat-rakamlari.html>
3. Dünya Bankası, Economist Intelligence Unit, Trade Map
4. Ekonomi Bakanlığı
5. TCMB
6. IMF, Economist Intelligence Unit

NOT: